

## Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Ն Ք

### «ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԱԿՏԵՐԻ ՄԱՍԻՆ» ՀՀ 2002 ԹՎԱԿԱՆԻ ԱՊՐԻԼԻ 3-Ի ՀՕ-320 ՕՐԵՆՔՈՒՄ ԼՐԱՑՎՈՂ ԵՎ ՓՈՓՈԽՎՈՂ ՀՈՂՎԱԾՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

#### Հոդված 2. Իրավական ակտը

1. Իրավական ակտը Հայաստանի Հանրապետության ժողովրդի, Հայաստանի Հանրապետության պետական կամ տեղական ինքնակառավարման մարմինների, պետական կամ համայնքային հիմնարկների, ինչպես նաև իրավաբանական անձանց, դրանց առանձնացված ստորաբաժանումների կամ հիմնարկների՝ օրենքով նախատեսված դեպքերում և կարգով իրենց լիազորությունների շրջանակում ընդունած պաշտոնական գրավոր փաստաթուղթ է, որով սահմանվում են պարտադիր ճանաչման, պահպանության, պաշտպանության, կատարման կամ կիրառման ենթակա իրավունքներ, պարտականություններ, պատասխանատվություններ, սահմանափակումներ կամ այլ կանոններ (այսուհետ՝ վարքագծի կանոններ):

Իրավական ակտը կարող է ունենալ ժամանակավոր կամ մշտական բնույթ, կարող է նախատեսված լինել մեկանգամյա կամ բազմակի կիրառման համար:

2. Իրավական ակտերն իրենց բնույթով լինում են նորմատիվ, անհատական (ոչ նորմատիվ) կամ ներքին (լոկալ):

3. Նորմատիվ իրավական ակտն օրենքով նախատեսված՝ Հայաստանի Հանրապետության ժողովրդի, Հայաստանի Հանրապետության պետական կամ տեղական ինքնակառավարման մարմինների՝ Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությամբ, օրենքով սահմանված դեպքերում և կարգով իրենց լիազորությունների շրջանակում ընդունած պաշտոնական գրավոր այն փաստաթուղթն է, որն ուղղված է իրավական նորմի կամ նորմերի սահմանմանը, փոփոխմանը կամ գործողության դադարեցմանը:

Իրավական ակտը համարվում է նորմատիվ, եթե պարունակում է թեկուզ մեկ իրավական նորմ: Նորմատիվ իրավական ակտ է համարվում նաև նորմատիվ իրավական ակտում փոփոխություններ կամ լրացումներ նախատեսող, ինչպես նաև նորմատիվ իրավական ակտի կամ դրա մի մասի գործողությունը դադարեցնող իրավական ակտը, նույնիսկ այդ փոփոխությունների կամ լրացումների իրավական նորմ չպարունակելու դեպքում:

Նորմատիվ իրավական ակտերն ընդունվում են Սահմանադրության և օրենքների հիման վրա և դրանց իրականացումն ապահովելու նպատակով:

4. Իրավական նորմն օրենքով սահմանված դեպքերում և սույն օրենքով սահմանված կարգով՝ Հայաստանի Հանրապետության ժողովրդի, Հայաստանի Հանրապետության պետական կամ տեղական ինքնակառավարման մարմինների՝ իրենց լիազորությունների շրջանակում ընդունած վարքագծի կանոնն է, որն ունի ժամանակավոր կամ մշտական բնույթ, նախատեսված է մեկանգամյա կամ բազմակի կիրառման համար և պարտադիր է անորոշ կամ որոշակի (բայց ոչ անհատական) անձանց համար:

5. Անհատական ակտ է սույն հոդվածի առաջին մասում նշված մարմինների՝ իրենց լիազորությունների շրջանակում ընդունած իրավական այն ակտը, որն ունի ժամանակավոր կամ մշտական բնույթ, նախատեսված է մեկանգամյա կամ բազմակի կիրառման համար, չի պարունակում իրավական նորմ և սահմանում է վարքագծի կանոններ միայն դրանում ուղղակի անհատապես նշված (նախատեսված) ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց կամ պետական կամ տեղական ինքնակառավարման մարմինների կամ պետական կամ համայնքային հիմնարկների (այսուհետ՝ անձ) համար:

Անհատական իրավական ակտն ընդունվում է միայն նորմատիվ իրավական ակտի համաձայն և դրա սահմանած շրջանակում:

6. Ներքին ակտ է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի՝ որպես բանկ հանդես գալու դեպքում Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի նախագահի և խորհրդի, սույն օրենքի 4-րդ հոդվածում նշված պետական այլ մարմինների, պետական կամ համայնքային հիմնարկների, իրավաբանական անձանց, դրանց առանձնացված ստորաբաժանումների կամ հիմնարկների, ինչպես նաև անհատ ձեռնարկատերերի (այսուհետ՝ ներքին իրավական ակտ ընդունող մարմին)՝ նորմատիվ իրավական ակտերով նախատեսված դեպքերում իրենց իրավասության շրջանակում ընդունած այն ակտը, որն ունի ժամանակավոր կամ մշտական բնույթ, նախատեսված է մեկանգամյա կամ բազմակի կիրառման համար և սահմանում է վարքագծի կանոններ, որոնք տարածվում են միայն անորոշ կամ որոշակի (բայց ոչ անհատական) այն անձանց վրա, ովքեր՝

- 1) գտնվում են դա ընդունող մարմնի հետ աշխատանքային, վարչական կամ քաղաքացիաիրավական հարաբերությունների մեջ կամ,
- 2) օգտվում են դա ընդունող մարմնի ծառայություններից կամ աշխատանքներից կամ,
- 3) դա ընդունող իրավաբանական անձանց հիմնադիրներ (մասնակիցներ, անդամներ, փայտերեր և այլն) են:

Ներքին իրավական ակտն ընդունվում է միայն նորմատիվ իրավական ակտի համաձայն և դրա սահմանած շրջանակում:

Ներքին իրավական ակտում առկա այն դրույթները, որոնք պարունակում են սույն մասով չնախատեսված այլ անձանց վրա տարածվող իրավական նորմեր, իրավաբանական ուժ չունեն:

(2-րդ հոդվածը լրաց. 23.10.02 ՀՕ-425-Ն, 25.12.06 ՀՕ-35-Ն)

#### **Հոդված 16. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի որոշումները և Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի նախագահի որոշումներն ու կարգադրությունները**

1. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը որոշումներ է ընդունում միայն օրենքով ուղղակի նախատեսված դեպքերում և սահմաններում:

2. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը, օրենքով նախատեսված դեպքերում, Հայաստանի Հանրապետության նախարարների կամ Բարձրաստիճան պաշտոնատար անձանց էթիկայի հանձնաժողովի հետ ընդունում է համատեղ որոշումներ:

Համատեղ ընդունված որոշումների նկատմամբ կիրառվում են սույն օրենքով՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի որոշումներին ներկայացվող պահանջները:

3. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի որոշումները չպետք է հակասեն Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությանը, Հայաստանի Հանրապետության օրենքներին, Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական դատարանի որոշումներին, Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի որոշումներին, Հայաստանի Հանրապետության Նախագահի հրամանագրերին և կարգադրություններին, Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշումներին, Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի որոշումներին, Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի վավերացրած կամ Հայաստանի Հանրապետության Նախագահի հաստատած Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերին:

4. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը կարող է ընդունել նորմատիվ և անհատական որոշումներ, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի՝ որպես բանկ հանդես գալու դեպքում ներքին ակտեր՝ սույն օրենքի 2-րդ հոդվածի վեցերորդ մասի 1-2-րդ կետերին համապատասխան որոշումներ:

Formatted: Justified, Indent: First line: 0", Space Before: 0 pt, After: 0 pt, Pattern: Clear (White)

Deleted: միայն նորմատիվ կամ անհատական

5. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի նախագահին օրենսդրությամբ կամ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կանոնադրությամբ իրեն վերապահված լիազորությունների շրջանակում ընդունում է միայն անհատական որոշումներ կամ կարգադրություններ, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի՝ որպես բանկ հանդես գալու դեպքում ներքին ակտեր՝ սույն օրենքի 2-րդ հոդվածի վեցերորդ մասի 1-2-րդ կետերին համապատասխան:

(16-րդ հոդվածը լրաց. 23.10.02 ՀՕ-425-Ն, փոփ. 25.12.06 ՀՕ-35-Ն, լրաց. 09.06.17 ՀՕ-99-Ն)

### **Հոդված 33. Պետատեսչական նորմատիվ իրավական ակտերի պետական իրավական փորձաքննության և պետական գրանցման կարգը**

1. Պետատեսչական նորմատիվ իրավական ակտերը կարող են հրապարակվել և ուժի մեջ մտնել միայն Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարությունում սույն օրենքով սահմանված կարգով պետական իրավական փորձաքննություն անցնելուց և պետական գրանցում ստանալուց հետո:

2. Պետատեսչական նորմատիվ իրավական ակտերն ընդունվելու օրվան հաջորդող 7 օրվա ընթացքում ուղարկվում են Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարություն՝ պետական իրավական փորձաքննության և պետական գրանցման:

Պետատեսչական նորմատիվ իրավական ակտերը՝ երեք օրինակից, Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարություն են ուղարկվում կից նամակով: Իրավական ակտերի օրինակներից յուրաքանչյուրը պետք է իրավական ակտը ներկայացնող մարմնի կնիքով կնքված և թելակարկած լինի: Պետատեսչական նորմատիվ ակտի հետ միաժամանակ պետք է ներկայացվի նաև դրա էլեկտրոնային տարբերակը:

Պետական գրանցում ստացած իրավական ակտերի մեկ օրինակն ուղարկվում է ակտն ընդունած մարմին, երկրորդ օրինակը՝ պաշտոնական հրապարակման, իսկ երրորդը հաշվառման և համակարգման համար պահվում է Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարությունում: Պետական գրանցում ստացած իրավական ակտի օրինակն այդ իրավական ակտն ընդունած մարմին է ուղարկվում իրավական ակտի պետական գրանցում ստանալու օրվան հաջորդող երեք օրվա ընթացքում:

3. Սույն հոդվածով նախատեսված նորմատիվ իրավական ակտերի պետական փորձագիտական եզրակացությունը տրվում, և իրավական ակտը գրանցվում է Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարություն մուտքագրվելու օրվան հաջորդող 15 օրվա ընթացքում: Առավել բարդ կամ ծավալուն իրավական ակտի պետական փորձագիտական եզրակացության ժամկետը Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարը կարող է երկարաձգել մինչև 15 օրով, այդ մասին մեկ օրվա ընթացքում հայտնվում է իրավական ակտը ներկայացնողներին:

Եթե սույն հոդվածի երրորդ մասով նախատեսված ժամկետում Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարությունը չի գրանցում իրավական ակտը կամ չի մերժում դրա պետական գրանցումը, ապա իրավական ակտն ընդունած մարմինն իրավունք ունի սահմանված ժամկետը լրանալու օրվան հաջորդող 15 օրվա ընթացքում այդ իրավական ակտն ուղարկել պաշտոնական հրապարակման: Այս դեպքում Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարությունը պարտավոր է այդ իրավական ակտը նախարարությունում նորից մուտքագրվելու օրվան հաջորդող երեք օրվա ընթացքում գրանցել և ուղարկել պաշտոնական հրապարակման:

4. Սույն հոդվածով նախատեսված իրավական ակտերի գրանցումը մերժվում է, եթե դրանք չեն համապատասխանում Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությանը,

Հայաստանի Հանրապետության օրենքներին և իրավական այլ ակտերին կամ օրենսդրական տեխնիկայի պահանջներին, ինչպես նաև, եթե այդ ակտերի մշակման կամ ընդունման ժամանակ չեն պահպանվել սույն օրենքի պահանջները: Իրավական ակտի պետական գրանցման մերժման որոշման հետ միասին իրավական ակտն ընդունող մարմին է ուղարկվում իրավական ակտի փորձագիտական եզրակացությունը:

Այն իրավական ակտը, որի պետական գրանցումը մերժվել է, նորից պետական գրանցման կարող է ներկայացվել սույն օրենքով սահմանված կարգով՝ իրավական ակտի գրանցումը մերժելու համար հինք դարձած պատճառները վերացվելուց հետո:

Պետական գրանցման մերժումը կարող է բողոքարկվել Հայաստանի Հանրապետության վարչապետին, որն իրավունք ունի իր որոշմամբ գրանցել և հրապարակման ուղարկել պետական գրանցումը մերժված իրավական ակտը:

5. Եթե Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարության կողմից իրականացված փորձաքննությունից պարզվում է, որ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի, կարգավորող հանձնաժողովների իրավական ակտերը չեն համապատասխանում Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությանը, Հայաստանի Հանրապետության օրենքներին և իրավական այլ ակտերին կամ օրենսդրական տեխնիկայի պահանջներին, ինչպես նաև, եթե այդ ակտերի մշակման կամ ընդունման ժամանակ չեն պահպանվել սույն օրենքի պահանջները, ապա տվյալ ակտի պետական գրանցումը կասեցվում է, և այդ մասին գրավոր հայտնվում է համապատասխան իրավական ակտն ընդունած մարմին՝ կցելով փորձագիտական եզրակացությունը: Իրավական ակտն ընդունած մարմինն իրավական ակտի պետական գրանցումը կասեցնելու մասին որոշումն ստանալու օրվան հաջորդող 15 օրվա ընթացքում իրավունք ունի կասեցումը չընդունելու կամ մասնակի չընդունելու մասին կայացնել համապատասխան որոշում և այդ որոշման հետ միասին պետական գրանցումը կասեցված իրավական ակտն ուղարկել Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարություն՝ դրանք գրանցելու և հրապարակելու:

Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարությունը պարտավոր է կասեցումը չընդունելու կամ մասնակի չընդունելու մասին որոշումը նախարարությունում մուտքագրելու օրվան հաջորդող երկու օրվա ընթացքում գրանցել գրանցումը կասեցված և կասեցումը չընդունելու կամ դա մասնակի չընդունելու մասին իրավական ակտերը և դրանք ուղարկել հրապարակման:

Եթե Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարությունը պարզում է, որ հրապարակման ուղարկված իրավական ակտը չի համապատասխանում Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությանը, Հայաստանի Հանրապետության օրենքներին և իրավական այլ ակտերին, կամ այդ ակտերի մշակման կամ ընդունման ժամանակ չեն պահպանվել օրենքի պահանջները, ապա նախարարությունը պարտավոր է հայց հարուցել դատարան սույն օրենքի պահանջների խախտմամբ ընդունված նորմատիվ ակտերն անվավեր ճանաչելու համար:

6. Սույն հոդվածի դրույթները չեն տարածվում բանկային տոկոսի հաշվարկային դրույթի, պարտադիր պահուստավորման նորմատիվի կամ հատուկ տնտեսական նորմատիվների սահմանմանն ուղղված Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի որոշումների վրա, որոնք կարող են ուժի մեջ մտնել **Կենտրոնական բանկի տնային էջում հրապարակման պահից:** Ընդ որում, Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը հատուկ տնտեսական նորմատիվների սահմանմանն ուղղված ակտերով այդ նորմատիվները գործողության մեջ է դնում այնպիսի հիմնավոր ժամկետներում, որոնք հնարավորություն կտան բանկերին իրենց գործունեությունը համապատասխանեցնելու սահմանված նորմատիվների պահանջներին:

Deleted: ընդունման պահից

6.1. Եթե ֆինանսական շուկաներում առկա են զգալի ցնցումներ կամ դրանց տեղի ունենալու հրական վտանգ կամ եթե Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված կարգով հաստատվում է Հայաստանի Հանրապետության ազգային անվտանգությանը սպառնացող վտանգը, ապա Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը կարող է բանկերի տնտեսական նորմատիվների սահմանման վերաբերյալ, ֆինանսական գործառնությունների սահմանափակման վերաբերյալ որոշումներն ուժի մեջ դնել Կենտրոնական բանկի պաշտոնական տնային էջում, իսկ ինտերնետի բացակայության դեպքում՝ կապի այլ միջոցներով հրապարակման պահից: Այդ դեպքում Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը բանկերի տնտեսական նորմատիվների սահմանմանն ուղղված ակտերով այդ նորմատիվները գործողության մեջ է դնում այնպիսի հիմնավոր ժամկետներում, որոնք հնարավորություն կտան բանկերին իրենց գործունեությունը համապատասխանեցնելու սահմանված նորմատիվների պահանջներին: Սույն կետով սահմանված դեպքերում չեն տարածվում սույն հոդվածի 1-5-րդ մասերով սահմանված դրույթները:

7. Եթե Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի՝ սույն հոդվածի վեցերորդ մասում և 6.1-րդ մասերում նշված որոշումներով սահմանված է, որ դրանք ուժի մեջ են մտնում Կենտրոնական բանկի տնային էջում հրապարակման պահից, ապա Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը պարտավոր է տվյալ որոշումն հրապարակել կենտրոնական բանկի տնային էջում հրապարակման օրվանից սկսած 4 օրվա ընթացքում՝ մամուլում կամ զանգվածային լրատվության այլ միջոցներով:

Եթե Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի՝ սույն հոդվածի վեցերորդ մասում և 6.1-րդ մասերում նշված որոշումներով սահմանված է, որ դրանք ուժի մեջ են մտնում Կենտրոնական բանկի տնային էջում հրապարակման պահից, ապա Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը դրանք ընդունվելու օրվան հաջորդող 4 օրվա ընթացքում երեք օրինակից՝ կնքված և թելակարված, ուղարկում է Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարություն՝ պետական գրանցման և հրապարակման: Այդ որոշումները Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարություն մուտքագրվելու օրվան հաջորդող 7 օրվա ընթացքում գրանցվում և ուղարկվում են պաշտոնական հրապարակման:

Պետական գրանցում ստացած որոշման մեկ օրինակը երեք օրվա ընթացքում ուղարկվում է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ, երկրորդ օրինակը՝ պաշտոնական հրապարակման, երրորդը հաշվառման և համակարգման համար պահվում է Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարությունում:

8. Եթե Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի՝ սույն հոդվածի վեցերորդ մասում և 6.1-րդ մասերում նշված որոշումներով սահմանված չէ, որ դրանք ուժի մեջ են մտնում ընդունման պահից, կամ եթե դրանցով սահմանված է ուժի մեջ մտնելու այլ ժամկետ, ապա դրանք սույն հոդվածի առաջինից հինգերորդ մասերով սահմանված կարգով պարտադիր ենթարկվում են պետական իրավական փորձաքննության և պետական գրանցման:

(33-րդ հոդվածը լրաց. 23.05.06 ՀՕ-69-Ն, 25.12.06 ՀՕ-35-Ն)

**Deleted:** ընդունման պահից

**Deleted:** անմիջապես հրապարակել Ինտերնետում Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի տնային էջում, և

**Deleted:** ընդունման պահից